

Polska stawia na innowacje?

Innowacyjność jest uznawana obecnie za jeden z podstawowych warunków konkurencyjności gospodarki. Wspieranie innowacyjności jest zadaniem, jakie stawiają sobie zarówno rządy poszczególnych krajów, jak i władze Unii Europejskiej. Ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności (dalej: „Ustawa o wspieraniu innowacyjności”) ma za zadanie wesprzeć polskich przedsiębiorców w rozwijaniu innowacyjnych rozwiązań. Przede wszystkim wprowadza ona, poprzez odpowiednie zmiany w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych, nową ulgę podatkową, tzw. ulgę badawczo-rozwojową.

Aleksandra Faderewska-Waszkiewicz, Karolina Jesionowska

Zakres zastosowania nowej ulgi

Zakres zastosowania nowej ulgi badawczo-rozwojowej określają definicje zawarte w Ustawie o wspieraniu innowacyjności. Po pierwsze, ustawa ta wprowadza definicję działalności badawczo-rozwojowej, zgodnie z którą jest to działalność twórcza obejmująca badania naukowe oraz prace rozwojowe, podejmowana w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania tych zasobów do tworzenia nowych zastosowań. Ustawa precyzuje również pojęcie badań naukowych, poprzez ich podział na:

- badania podstawowe, tj. oryginalne prace badawcze, eksperymentalne lub teoretyczne podejmowane przede wszystkim w celu zdobywania nowej wiedzy o podstawach zjawisk i obserwowalnych faktów, bez nastawienia na bezpośrednie zastosowanie komercyjne;
- badania stosowane, tj. prace badawcze podejmowane w celu zdobycia

nowej wiedzy, zorientowane przede wszystkim na zastosowanie w praktyce;

- badania przemysłowe, tj. mające na celu zdobycie nowej wiedzy oraz umiejętności, po to by opracowywać nowe produkty procesy i usługi lub wprowadzać znaczące ulepszenia do już istniejących produktów, procesów i usług.

Poprzez prace rozwojowe należy natomiast rozumieć takie, które polegają przede wszystkim na wykorzystywaniu dostępnej już wiedzy do tworzenia oraz projektowania nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, usług, procesów, z wyłączeniem prac obejmujących okresowe i rutynowe zmiany, nawet jeśli mają one charakter ulepszeń.

Zasady korzystania z nowej ulgi

Zgodnie z nowymi przepisami, podatnicy korzystający z ulgi badawczo-rozwojowej muszą wyodrębnić koszty prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej w prowadzonych księgach rachunkowych albo, jeśli są osobami

prawnymi, w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. W ramach ulgi podatnik jest uprawniony do odliczenia od podstawy opodatkowania kosztów uzyskania przychodów poniesionych na działalność badawczo-rozwojową, nazwanych w Ustawie o wspieraniu innowacyjności „kosztami kwalifikowanymi”, do których zostały zaliczone koszty:

1. wynagrodzeń personelu zatrudnionego w celu realizacji działalności badawczo-rozwojowej oraz towarzyszące im pozapłacowe koszty prac;
2. nabycia materiałów i surowców bezpośrednio związanych z prowadzoną działalnością badawczo-rozwojową;
3. ekspertyz, opinii, usług doradczych i usług równorzędnych, a także badań wykonywanych na podstawie umów, ale tylko wówczas gdy usługodawcą jest jednostka naukowa, i jeżeli są one nabywane na potrzeby prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej;

4. odpłatnego korzystania z aparatury i sprzętu badawczego zaangażowanego wyłącznie do działalności badawczo-rozwojowej (nabywanego od podmiotów niepowiązanych);

5. amortyzacji związanej z wykorzystywanymi w działalności badawczo-rozwojowej środkami trwałymi (z wyłączeniem samochodów osobowych oraz budowli, budynków i lokali będących odrębną własnością) oraz wartościami niematerialnymi i prawnymi.

Ustawa o wspieraniu innowacyjności wprowadza dodatkowy warunek dla kosztów kwalifikowanych poniesionych w związku z badaniami podstawowymi. Takie koszty mogą zostać odliczone wyłącznie pod warunkiem, że badania podstawowe były prowadzone na podstawie umowy lub porozumienia z jednostką naukową w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki.

Z ulgi skorzystać mogą podatnicy będący osobami fizycznymi, uzyskujący przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej, zarówno opodatkowani na zasadach ogólnych, jak i korzystający z opodatkowania liniowego (co nie było możliwe w przypadku dotychczas obowiązującej ulgi technologicznej).

Prawo do odliczenia nie przysługuje podatnikowi, jeśli w roku podatkowym prowadził działalność na terenie specjalnej strefy ekonomicznej. Ponadto, podatnicy tracą prawo do ulgi badawczo-rozwojowej, gdy koszty kwalifikowane zostały im zwrócone w jakiegokolwiek innej formie.

Wysokość odliczenia

Niestety koszty kwalifikowane nie podlegają odliczeniu w całości. Podatnikom przysługuje prawo ich odliczenia w wysokości 20 proc., jeśli podatnik jest mikro-, małym lub średnim przedsiębiorcą oraz w wysokości 10 proc. w odniesieniu do pozostałych przedsiębiorców. Wyjątkowo, koszty wynagrodzenia personelu zatrudnionego w celu realizacji działalności badawczo-rozwojowej oraz towarzyszące im pozapłacowe koszty pracy mogą być odliczone do wysokości 30 proc. Ponadto, kwoty odliczenia nie mogą w roku podatkowym przekroczyć kwoty dochodu uzyskanego z prowa-

dzonej pozarolniczej działalności gospodarczej.

Odliczenia dokonuje się w zeznaniu, w którym rozliczane są przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej za rok podatkowy, w którym koszty kwalifikowane zostały przez podatnika poniesione. Jeśli podatnik w danym roku nie może odliczyć przysługującej mu ulgi badawczo-rozwojowej, z uwagi na poniesioną stratę bądź zbyt niski dochód, może dokonać odliczenia również w zeznaniach za kolejne trzy lata podatkowe.

Likwidacja dotychczasowej ulgi na nowe technologie

Ulga badawczo-rozwojowa zastępuje dotychczas funkcjonującą ulgę technologiczną. Ulga technologiczna miała znacznie węższy zakres. Obejmowała ona tylko koszty poniesione na nową technologię stanowiącą wartość niematerialną i prawną (np. licencje, prawa autorskie czy prawa własności przemysłowej), która nie była stosowana na świecie dłużej niż przez okres pięciu lat. Ulga technologiczna nie obejmowała środków trwałych. Ponadto, warunkiem skorzystania z niej było uzyskanie opinii niezależnej jednostki naukowej, potwierdzającej innowacyjność nabytej technologii. W przypadku podatników będących osobami fizycznymi, ulga technologiczna przysługiwała wyłącznie podatnikom opodatkowanym na zasadach ogólnych. Większa była jednak wysokość przewidywanej możliwości odliczenia, bo aż 50 proc. poniesionych kosztów.

Ulga badawczo-rozwojowa obowiązuje od 1 stycznia 2016 r. Jednakże podatnicy, którzy nabyli prawo do odliczenia ulgi technologicznej przed końcem roku podatkowego rozpoczętego przed 1 stycznia 2016 r. oraz podatnicy, których rok podatkowy nie pokrywa się z rokiem kalendarzowym, zachowują prawo do odliczenia ulgi na nowe technologie na dotychczasowych zasadach.

Podsumowanie

Ostateczny kształt, jaki przybrała ulga badawczo-rozwojowa spotkał się z krytyką. Znaczne obniżenie wysokości przysługującego odliczenia w stosunku do wysokości odliczenia przewidywanej w projekcie Ustawy o wspieraniu inno-

wacyjności oraz konieczność zawierania umów wyłącznie z jednostkami naukowymi budzą wątpliwości, czy ulga przyniesie oczekiwane skutki i rzeczywiście przyciągnie do Polski zagranicznych inwestorów oraz czy zdoła zachęcić do rozwoju projektów badawczo-rozwojowych w Polsce. Czas pokaże, czy podatnicy będą częściej korzystać z nowej ulgi badawczo-rozwojowej niż korzystali do tej pory z poprzedniej ulgi technologicznej, a także jaki będzie wpływ wprowadzenia nowej ulgi na rozwój innowacyjności w Polsce. ■

Aleksandra

Faderewska-Waszkiewicz jest adwokatem, doradcą podatkowym, partnerem w Łaszczuk i Wspólnicy.

Karolina Jesionowska jest aplikantem adwokackim w Łaszczuk i Wspólnicy.

